POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV PRÁCE: FILOSOFIE UMĚNÍ U M. C. BEARDSLEYHO

AUTOR: SABINA HANCINOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE: MGR. MARTIN VRABEC PhD.

OPONENT: MGR. FELIX BORECKÝ

Sabína Hancinová se v bakalářské práci zaměřila na dvě témata estetiky významného a v českém kontextu málo známého amerického myslitele Monroe C. Beardsleyho. V první části se věnuje Beardsleyho definici uměleckého díla, ve druhé pak jeho pojetí estetické zkušenosti. Práci S. Hancinová završuje popisem polemiky, kterou s Beardsleym vedl George Dickie a která se týká koncepce estetické zkušenosti.

Za příliš obecný považuji název práce „Filosofie umění u M. C. Beardsleyho“, neboť autorka se zabývá jen dvěma tématy Beardsleyho díla. Je pochopitelné, že nezpracovává celé Beardsleyho dílo, které můžeme hlavně díky jeho *Aesthetics: Problems in the Philosophy of Criticism* označit za monumentální. Právě z tohoto důvodu mohla název přizpůsobit tomu, co následně v práci čteme. Navíc ani v uvozujících pasážích popisujících Beardsleyho osobnost neprovádí výběr těch nejdůležitějších, přesněji řečeno, nejvlivnějších jeho příspěvků k filosofii umění. Nezmiňuje se ani o jeho raných a významných pracích napsaných společně s Williamem K. Wimsattem, jímž dominuje článek „Intentional Fallacy“ z r. 1946 (Beardsley zde sice objevuje tak trochu již objevenou Ameriku. Kritiku empirického autora přesvědčivě zdůvodnili ruští formalisté o 30 let dříve, raný strukturalismus či v oblasti fenomenologie R. Ingarden, pro *literary criticism* a analytickou estetiku obecně se tento článek stal však závazným. Na něj se v této myšlenkové provenienci odkazuje, když je kritizován výklad díla z psychologie autora). Dále například nechává kolegyně Hancinová z těch významných Beardsleyho koncepcí stranou jeho příspěvek k metafoře (v *Aesthetics* a v článku „Metaphorical Twist“), jímž se v 70. letech obšírně a obdivně zabýval i Paul Ricoeur v *Živé metafoře*.

Název lze celkem snadno opravit, hlavní má výhrada k práci S. Hancinové míří k úrovni argumentace, především v první kapitole. S. Hancinová zde interpretuje (spíš parafrázuje) tři články z antologie T. Kulky a D. Ciporanova *Co je umění?* (stať D. Ciporanova „Definice pojmu umění a analytická estetika“, Weitzova „Role teorie v estetice“, Beardsleyho „Estetická definice umění“). Argumentace zde není vždy přesná a konsekventní, někdy je – zvlášť v úvodních pasážích sloužících k představení starších definic uměleckého díla – až ledabylá. Kapitolu shrnující Weitzův článek nepovažuji za důležitou, protože není v dalším textu nijak využita. Ke srovnání s Beardsleyho koncepcí nedojde.

Argumentačně vyspělejší je překvapivě ta část práce, v níž autorka interpretuje Beardsleyho pojmy z textů nepřeložených do češtiny, jako je estetický objekt, fenomenální pole, postuláty tzv. „objektivní kritiky“ či základní vlastnosti estetické zkušenosti. Rovněž poslední dvě kapitoly věnující se polemice s Dickiem je zpracována lépe. Dickieho pozice mohla být však

přesněji představena. S. Hancinová se opírá jen o text „Beardsley's Phantom Aesthetic Experience", kde Dickie kriticky analyzoval Beardsleyho koncepci. V o rok starším textu „The Myth of Aesthetic Attitude" se Dickie pouští do tradičnějších koncepcí estetického postoje v pojetí E. Bullougha, Jeroma Stolnitze ad. Kdyby S. Hancinová Dickieho východisko více představila, vyzněl by přesvědčivěji i závěr, v němž píše, že Dickie a Beardsley „zkušenost všeobecně chápou jinak, a tudíž se jejich argumentace v mnoha ohledech míjí – oba mluví o něčem jiném" (s. 43).

Na práci S. Hancinové oceňuji výběr zajímavého tématu, schopnost práce s cizojazyčnými texty a – až na první kapitolu – i obstojnou stylistickou úroveň. Naopak výhradu mám vůči přílišné úlitbě analyzovaným textům. Až na přehledný závěr zůstává autorka převážně u přetlumočování probíraných tezí, aniž by od nich dokázala odstoupit a zaujmout k nim kritický náhled.

Z výše uvedených důvodů hodnotím bakalářskou práci Sabíny Hancinové „Filosofie umění u M. C. Beardsleyho" známkou **velmi dobře**.

V Praze dne 6. 6. 2013

Mgr. Felix Borecký